

Голові разової спеціалізованої
вченої ради д-р екон. наук, проф.
Анастасії ЗЕРКАЛЬ
Національного університету
«Запорізька політехніка»

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Межерицького Данила Анатолійовича

на тему: «Управління проектами економічного розвитку промислового
підприємства за інноваційних моделей бізнесу»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 Управління та адміністрування
за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Актуальність теми дисертації.

Проблематика управління проектами економічного розвитку промислових підприємств належить до кола найбільш актуальних напрямів сучасних економічних досліджень, оскільки саме проектний підхід сьогодні дедалі більше визначає можливості підприємств щодо забезпечення сталого розвитку, технологічної модернізації та підвищення конкурентоспроможності. У сучасних умовах господарювання традиційні механізми управління вже не забезпечують необхідної гнучкості для своєчасного реагування на швидкі зміни ринкового середовища, прискорення цифрової трансформації та посилення інноваційної конкуренції.

Для українських промислових підприємств зазначена проблематика набуває особливої ваги в умовах воєнних викликів, необхідності відновлення виробничого потенціалу, інтеграції до європейського економічного простору та переходу до нових моделей управління, орієнтованих на інновації й цифрові технології. За таких умов економічний розвиток підприємства значною мірою залежить від здатності формувати та реалізовувати взаємоузгоджені проекти розвитку, ефективно розподіляти ресурси, управляти ризиками та забезпечувати синхронізацію проектної діяльності зі стратегічними цілями підприємства.

Особливу цінність дисертаційного дослідження становить те, що автор розглядає управління проектами економічного розвитку не ізольовано, а в контексті формування інноваційних моделей бізнесу, цифровізації бізнес-процесів і стратегічної трансформації промислових підприємств. Такий підхід відповідає сучасним тенденціям розвитку проектного менеджменту та дозволяє сформувати комплексне бачення механізмів забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємств. Саме тому обрана тема дисертації є своєчасною, науково обґрунтованою та має важливе теоретичне й практичне значення для розвитку вітчизняної економічної науки і практики управління промисловими підприємствами.

Зв'язок роботи з науковими темами.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до пріоритетних напрямів наукової діяльності кафедри Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності (нині – кафедри Бізнесу та управління) Національного університету «Запорізька політехніка» та безпосередньо пов'язане з виконанням комплексних науково-дослідних робіт «Управління конкурентоспроможністю суб'єктів господарювання як запорука економічної захищеності» (НДР 01711, 2021–2024 рр.) і «Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах цифрової трансформації» (НДР 01714, 2024–2027 рр.).

Виконане дослідження органічно продовжує зазначені наукові напрями, розвиваючи їх у площині управління проектами економічного розвитку промислових підприємств. У межах першої тематики здобувачем досліджено питання підвищення ефективності розвитку підприємств на основі сучасних підходів до проектного управління, тоді як результати, отримані під час виконання другої теми, стали підґрунтям для розроблення методичних положень щодо інтеграції інноваційних моделей бізнесу, цифрової трансформації та стратегічного управління у процес формування і реалізації проектного портфеля.

Таким чином, дисертаційна робота має чіткий зв'язок із тематикою наукових досліджень кафедри, характеризується послідовністю розвитку наукових ідей та спрямована на вирішення актуальних проблем підвищення ефективності функціонування промислових підприємств у сучасних умовах господарювання.

Оцінка обґрунтованості, достовірності та новизни наукових результатів дисертації.

Наукові результати, представлені у дисертації, відзначаються достатнім рівнем теоретичного обґрунтування, внутрішньою логічною узгодженістю та практичною

спрямованістю. Автором запропоновано комплексне вирішення науково-прикладної проблеми вдосконалення управління проектами економічного розвитку промислових підприємств шляхом інтеграції сучасних інструментів стратегічного управління, цифрової трансформації, інноваційних моделей бізнесу та ризик-орієнтованого підходу.

Безперечною перевагою роботи є те, що запропоновані методичні рішення не обмежуються вдосконаленням окремих процедур проектного менеджменту, а формують цілісну концепцію управління економічним розвитком підприємства через систему взаємопов'язаних проектів. Особливої уваги заслуговує запропонований механізм синхронізації проектного портфеля зі стратегічними цілями розвитку підприємства, що забезпечує узгодження інвестиційної, інноваційної та цифрової складових розвитку.

Наукова новизна дисертації підтверджується результатами, які автором одержано вперше, удосконалено та набули подальшого розвитку. Запропоновані положення характеризуються практичною значущістю, розширюють існуючі наукові уявлення щодо управління проектами економічного розвитку промислових підприємств та можуть бути використані як у діяльності суб'єктів господарювання, так і в подальших наукових дослідженнях.

уперше:

- розроблено механізм синхронізації проектного портфеля з інноваційною бізнес-моделлю промислового підприємства, заснований на інтеграції стратегічного, інноваційного, цифрового, ресурсного та ризик-адаптивного контурів управління, який, на відміну від існуючих підходів, передбачає формування інтегрального індексу синхронізації (IS), що дозволяє кількісно оцінювати рівень узгодженості між структурою проектного портфеля, траєкторією економічного розвитку підприємства та параметрами його інноваційної бізнес-моделі, забезпечуючи підвищення результативності проектної діяльності та адаптивності підприємства до змін зовнішнього середовища;

удосконалено:

- сформовано модель інтегрованого стратегічного моніторингу та контролінгу проектного портфеля промислового підприємства, яка, на відміну від традиційних систем контролю проектної діяльності, побудована за багатоконтурним принципом та охоплює стратегічний, інноваційно-цифровий, ресурсно-фінансовий, ESG-адаптивний та ризик-орієнтований контури управління, що забезпечує

формування аналітики «на випередження», своєчасне виявлення стратегічних розривів та підтримку адаптивного коригування проєктного портфеля в умовах нестабільного середовища функціонування підприємства;

- методичний підхід до оцінювання результативності проєктів економічного розвитку промислового підприємства, який, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на інтеграції економічних, інноваційних, цифрових та ризик-адаптивних параметрів, що дозволяє здійснювати комплексне оцінювання ефективності проєктної діяльності з урахуванням рівня цифрової зрілості підприємства, інноваційної активності, ресурсної забезпеченості та ступеня синхронізації проєктного портфеля з бізнес-моделлю підприємства;

- науково-методичний підхід до формування проєктного портфеля промислового підприємства, який, на відміну від традиційних моделей портфельного управління, передбачає врахування взаємозв'язку між інноваційною бізнес-моделлю, цифровою трансформацією та стратегічними цілями економічного розвитку підприємства, що забезпечує підвищення ефективності використання ресурсів та зниження ризиків реалізації проєктів;

- економіко-математичний інструментарій оцінювання впливу цифрових та інноваційних чинників на результативність проєктного портфеля промислового підприємства, який, на відміну від існуючих моделей, поєднує методи багатofакторного регресійного аналізу, інтегрального оцінювання, кластеризації та сценарного прогнозування, що дозволяє моделювати взаємозв'язок між рівнем цифрової зрілості, інноваційною активністю, індексом синхронізації та ефективністю проєктної діяльності підприємства;

- підхід до стратегічного mapping взаємозв'язків між бізнес-моделлю підприємства та проєктами економічного розвитку, який, на відміну від існуючих підходів, забезпечує візуалізацію та кількісне оцінювання впливу інноваційних, інвестиційних, цифрових та організаційних компонентів бізнес-моделі на структуру й результативність проєктного портфеля підприємства;

отримало подальший розвиток:

- понятійно-категоріальний апарат управління проєктами економічного розвитку промислового підприємства шляхом уточнення сутності категорій «проєкт економічного розвитку», «інноваційна бізнес-модель», «синхронізація проєктного портфеля», «цифрова зрілість підприємства» та «інтегральний індекс синхронізації»,

що дозволило розширити теоретичні засади дослідження проєктного управління в умовах інноваційної трансформації бізнесу;

- теоретичні положення щодо ролі інноваційних моделей бізнесу у забезпеченні економічного розвитку промислових підприємств, відповідно до яких інноваційна бізнес-модель розглядається як динамічна система створення економічної цінності, що визначає архітектуру проєктного портфеля та параметри стратегічної трансформації підприємства;

- запропоновано концепцію управління проєктами економічного розвитку промислового підприємства за інноваційних моделей бізнесу, відповідно до якої проєктна діяльність розглядається не як сукупність ізольованих управлінських ініціатив, а як інтегрована система стратегічної трансформації підприємства, що забезпечує синхронізацію інноваційних, інвестиційних, цифрових та організаційних змін у межах єдиної траєкторії розвитку підприємства;

- наукові підходи до інтеграції цифрових технологій у систему управління проєктами економічного розвитку підприємства шляхом поєднання інструментів бізнес-аналітики, data-driven управління, сценарного моделювання та цифрового моніторингу, що дозволяє підвищити швидкість адаптації управлінських рішень до змін зовнішнього середовища;

- підходи до забезпечення адаптивності промислового підприємства в умовах невизначеності та ризику шляхом інтеграції ризик-орієнтованого управління у систему формування та реалізації проєктного портфеля, що сприяє підвищенню економічної стійкості підприємства та забезпеченню безперервності його розвитку в умовах трансформаційних змін.

Достовірність сформульованих висновків забезпечується використанням сучасної методології наукових досліджень, комплексним застосуванням загальнонаукових і спеціальних методів, опрацюванням значного масиву наукових праць, нормативно-правових документів та статистичних матеріалів, а також практичною апробацією запропонованих методичних положень і рекомендацій. Це дає підстави вважати отримані результати достатньо обґрунтованими, достовірними та такими, що мають належний рівень наукової аргументації.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності.

Структура дисертаційної роботи є послідовною, логічно виваженою та повною мірою відповідає поставленій меті й визначеним завданням дослідження. Композиція

роботи забезпечує поступовий перехід від теоретичного осмислення проблематики до її аналітичного дослідження та розроблення практичних рекомендацій, що свідчить про цілісність авторської наукової концепції. Зміст дисертації характеризується внутрішньою узгодженістю окремих розділів, а сформульовані висновки логічно впливають із проведеного дослідження.

У першому розділі автором систематизовано сучасні наукові підходи до управління проектами економічного розвитку промислових підприємств, розкрито еволюцію концепцій проєктного менеджменту, стратегічного управління, інноваційних моделей бізнесу та цифрової трансформації. Заслугує на позитивну оцінку прагнення автора не лише узагальнити існуючі наукові підходи, а й визначити їх сильні сторони, обмеження та напрями подальшого розвитку, що стало підґрунтям для формування власної концепції дослідження.

Другий розділ присвячено комплексному дослідженню сучасного стану управління проектами економічного розвитку промислових підприємств. На основі аналізу статистичних матеріалів, результатів діяльності підприємств та застосування сучасного економіко-математичного інструментарію автором виявлено ключові тенденції, чинники та проблеми, що впливають на результативність проєктної діяльності. Проведений аналіз має комплексний характер і створює належне аналітичне підґрунтя для обґрунтування авторських пропозицій.

У третьому розділі представлено авторські науково-методичні розробки, спрямовані на вдосконалення системи управління проектами економічного розвитку промислових підприємств за інноваційних моделей бізнесу. Особливий інтерес становлять запропоновані підходи до синхронізації проєктного портфеля зі стратегічними цілями підприємства, розвитку механізмів стратегічного моніторингу й контролінгу, а також методичне забезпечення оцінювання ефективності проєктної діяльності. Практичні рекомендації характеризуються належним рівнем обґрунтованості та можуть бути використані в діяльності промислових підприємств для підвищення ефективності управління їх розвитком.

Загалом зміст дисертації свідчить про завершеність виконаного дослідження, досягнення поставленої мети та повне вирішення визначених наукових завдань. Аналіз рукопису дисертації, опублікованих праць здобувача та оформлення бібліографічних посилань не дає підстав вважати, що під час виконання дослідження було порушено принципи академічної доброчесності. Робота виконана самостійно,

результати дослідження є авторськими, а використані наукові джерела оформлено відповідно до чинних вимог із належним посиланням на першоджерела.

Мова та стиль викладання результатів.

Дисертаційну роботу виконано українською мовою з дотриманням вимог, що висуваються до наукових праць такого рівня. Виклад матеріалу характеризується високою культурою наукового письма, послідовністю аргументації та логічністю побудови. Автор грамотно використовує сучасний понятійно-категоріальний апарат, коректно застосовує термінологію у сфері проєктного менеджменту, стратегічного управління, цифрової трансформації та інноваційного розвитку промислових підприємств.

Позитивної оцінки заслуговує прагнення здобувача забезпечити належний баланс між теоретичними узагальненнями, аналітичними результатами та практичними рекомендаціями. Це сприяє цілісному сприйняттю матеріалу та забезпечує достатній рівень наукової аргументованості сформульованих висновків.

Таблиці, рисунки, схеми та інші графічні матеріали є інформативними, вдало структурованими й органічно інтегровані в текст дисертації. Вони не лише ілюструють результати проведеного дослідження, а й полегшують їх сприйняття та підтверджують наведені автором висновки. Загалом мова, стиль викладу та оформлення дисертації відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Оприлюднення результатів дисертаційного дослідження.

Основні результати дисертаційного дослідження достатньою мірою апробовані та висвітлені у наукових публікаціях автора, що підтверджує належний рівень їх наукової верифікації. За темою дисертації опубліковано 12 наукових праць, серед яких 7 статей, у тому числі 1 стаття у науковому виданні, що індексується міжнародною наукометричною базою Scopus, та 5 публікацій апробаційного характеру.

Публікації охоплюють основні теоретичні, методичні та практичні результати виконаного дослідження, відображають зміст сформульованих наукових положень, висновків і рекомендацій. Представлення результатів дослідження на наукових конференціях сприяло їх професійному обговоренню та апробації в науковому середовищі, а публікація статей у фахових наукових виданнях забезпечила належний рівень фахової експертизи отриманих результатів.

Аналіз змісту наукових праць дає підстави стверджувати, що оприлюднені результати повною мірою відповідають темі дисертації, відображають її основні

наукові положення та не суперечать змісту рукопису. Обсяг і рівень апробації результатів дослідження відповідають вимогам, установленим для дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи.

Незважаючи на позитивне загальне враження від дисертаційної роботи, окремі її положення мають дискусійний характер або можуть бути предметом подальших наукових досліджень.

1. У дисертації значну увагу приділено методичному забезпеченню управління проектами економічного розвитку промислових підприємств, однак доцільним було б ширше розкрити можливості адаптації запропонованих підходів до підприємств різних масштабів діяльності та різних галузей промисловості, що сприяло б розширенню сфери їх практичного застосування.
2. Автором обґрунтовано роль цифрової трансформації у підвищенні ефективності проектного управління, проте перспективним напрямом розвитку дослідження могло б стати більш детальне висвітлення можливостей використання сучасних технологій штучного інтелекту, аналізу великих масивів даних (Big Data) та предиктивної аналітики для підтримки процесів прийняття управлінських рішень.
3. Практична цінність отриманих результатів не викликає сумнівів, однак окремі рекомендації могли б бути доповнені результатами їх апробації на більш широкій сукупності промислових підприємств, що дозволило б здійснити порівняльний аналіз ефективності запропонованих підходів у різних умовах господарювання.

Зазначені зауваження мають переважно рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи та не знижують наукової цінності отриманих автором результатів.

Висновок щодо відповідності дисертації чинним вимогам.

Дисертаційна робота Межерицького Данила Анатолійовича «Управління проектами економічного розвитку промислового підприємства за інноваційних моделей бізнесу» є завершеним самостійним науковим дослідженням, що вносить вагомий внесок у розвиток теорії і методики інвестиційного аналізу промислових підприємств. Запропоновані автором методичні рішення є науково обґрунтованими, практично затребуваними і мають виразну інноваційну складову, що відображає реальні виклики сучасного економічного середовища.

Дисертація відповідає вимогам, встановленим Порядком присудження наукового ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а також вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40. Межерицький Данило Анатолійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Рецензент

професор кафедри економіки та митної справи

Національного університету «Запорізька політехніка»

доктор економічних наук, професор

Андрій КАРПЕНКО

